

ВИКОРИСТАННЯ FLIPPED LEARNING МОДЕЛІ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ПІДГОТОВЧИХ ВІДДІЛЕННЯХ ВНЗ УКРАЇНИ

Зінонос Н.О.

Криворізький національний університет

Нині стрімкими темпами розвиваються нові комп'ютерні технології та Інтернет, а разом з ними розвиваються і нові способи навчання. У статті обґрунтовується можливість та доцільність застосування Flipped Learning у підготовці іноземних студентів, розкриваються деякі особливості використання даної моделі навчання. Зазначені особливості повинні допомогти викладачам підготовчих відділень ВНЗ України спрямувати роботу на підвищення ефективності адаптації іноземних студентів до освітнього середовища обраного ними вузу. Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, присвяченої проблемам навчання іноземних студентів. Результати: виявлено деякі особливості використання Flipped Learning у навчальному процесі іноземних студентів на підготовчих відділеннях. Висновки: Враховуючи стислий термін довузівської підготовки іноземних студентів, застосування викладачами підготовчого відділення Flipped Learning значно прискорить адаптацію студентів до вивчення основних дисциплін, зокрема природничо-математичного циклу.

Ключові слова: іноземні студенти, довузівська підготовка, підготовче відділення, Flipped Learning модель.

Введення. Україна, інтегруючись у світовий інформаційний простір, як молода суверенна держава, зацікавлена у забезпеченні високої якості підготовки випускників українських вишів, розвитку та удосконаленні підготовки як вітчизняних студентів так і тих що приїждять на навчання з інших країн. Навчання іноземних студентів сприяє формуванню позитивного іміджу України в світі. Тож актуальною залишається проблема адаптації іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах України. Адаптація студентів – це процес засвоєння молодою людиною норм студентського життя, включення його в систему міжособистісних відносин, освоєння статусу студента і його ролей. Реальна адаптація іноземного студента відбувається тільки тоді, коли він адекватно оцінює ситуацію, вибирає один з соціально схвалюваних варіантів своїх дій і успішно використовує можливості їх здійснення. Ознаками неуспішної адаптації є зниження працездатності, втома, домінування пригніченого настрою, зростання рівня тривожності, загальмованість або, навпаки, гіперактивність, що супроводжується порушеннями дисципліни, систематичне невиконання домашніх завдань, пропуски занять, відсутність мотивації навчальної діяльності. Отже, іноземним студентам потрібно адаптуватися: по-перше, до нових умов життя, самостійної організації навчання, побуту, вільного часу; по-друге, до навчального процесу, який багато в чому відрізняється від шкільного; по-третє, до вивчення основних дисциплін, зокрема природничо-математичного циклу новою іноземною для них мовою. Підготовка іноземних студентів починається на довузівському етапі і має певні особливості:

- неготовність та нездатність студентів використовувати раніше вже набуті ними знання у новому мовному середовищі;
- слабе орієнтування студентів у іншомовному інформаційному просторі;
- неузгодженість між системами викладання дисциплін природничо-математичного циклу в країнах їх попереднього навчання та в Україні;
- зростання академічного навантаження протягом терміну навчання на підготовчому відділенні;
- страх студентів-іноземців бути неуспішними у новому освітньому середовищі.

В системі вищої освіти України йде інтенсивний пошук нових форм методичного забезпечення навчального процесу. Очевидно, що упровадження нових інноваційних технологій у підготовку іноземних

студентів повинно обов'язково враховувати специфіку та динаміку змінення структури й змісту освіти країн їх попереднього навчання та допомагати їм використовувати раніше набуті знання у новому освітньому середовищі [3]. Крім того студентам-іноземцям потрібно надати не лише знання новою мовою навчання, а й навчити їх здійснювати пошук, збирати й опрацювати навчальну і наукову інформацію. Надзвичайно важливе значення для успішного навчання у вузі має правильна організація самостійної роботи іноземних студентів з розширення і поглиблення своїх знань. Сьогодні розвиток Інтернету дозволяє розширити можливості студентів уникнути проблем з вивчення певних дисциплін. В арсеналі сучасних інтенсивних методів навчання – розміщення у відкритому доступі в Мережі навчальних курсів (МООС – Massive Open Online Courses).

Короткий огляд публікацій з теми. Вирішення питання адаптації іноземних студентів до навчання у ВНЗ хвилює вітчизняних та закордонних науковців. Це, зокрема, І. В. Дядичев, Н. Б. Булгакова, Т. В. Кравчина, Н. В. Костяк, Д. А. Порох, І. А. Сладкіх, Г. В. Троцько в працях яких досліджувалися особливості перебігу процесів адаптації до навчальної діяльності, завдання педагогічного супроводу даної категорії студентів. Модель Flipped Learning є однією з моделей змішаного навчання. Велику кількість робіт присвячено аналізу суті й особливостям навчання в електронному освітньому середовищі (Н. Р. Балик, В. Ю. Биков, Р. С. Гуревич, Н. П. Деметієвська, М. І. Жалдак, А. П. Забарна, І. О. Захарова, Л. А. Карташова, В. В. Лапінський, Є. С. Полат, Є. Д. Патаракин, Н. В. Морзе, В. М. Кухаренко). Проте, на нашу думку, існує потреба розглянути деякі практичні аспекти цього виду навчання, які можливо використовувати в навчальному процесі на підготовчих відділеннях ВНЗ України для іноземних громадян.

Мета. Мета статті: розглянути певні аспекти використання Flipped Learning («перевернутого навчання») моделі та викласти аргументи, що дозволяють застосувати Flipped Learning у навчанні іноземних студентів на підготовчих відділеннях вітчизняних ВНЗ.

Матеріали і методи. Під час дослідження використовувались такі методи: аналіз філософської, психолого-педагогічної, науково-технічної літератури з питань навчання іноземних студентів та упровадження в навчання інформаційно-комунікаційних технологій.

Результати та їх обговорення. Вітчизняні та закордонні науковці роблять акцент на важливості адаптації іноземних студентів до навчання, адже саме вони відчувають різку зміну багатьох аспектів свого життя. На думку Н. Б. Булгакової, початкова соціалізація на підготовчих відділеннях ВНЗ здійснюється завдяки психологічним механізмам, які, у свою чергу, мають індивідуальний характер і залежать від регіональних особливостей представників тієї чи іншої країни. У кожного прибулого іноземного студента починається соціальна адаптація (активне пристосування індивіда до зміни середовища) і ресоціалізація (засвоєння особистістю нових знань, цінностей, ролей, навичок в умовах нової соціокультурної ситуації) [4]. Теорія та практика допрофесійної підготовки студентів-іноземців вимагають вибір педагогічних умов, що забезпечать належний рівень дидактичної адаптації студентів до вивчення основних дисциплін, зокрема природничо-математичного циклу. Однією з таких умов (акселераторів адаптації) є **застосування технологій навчання, які інтегрують традиційні та інноваційні форми, методи та засоби організації навчального процесу.** З метою реалізації цієї педагогічної умови викладачами на заняттях доцільно застосовувати різноманіття мультимедійних ресурсів, які здатні вибудовуватися і налаштовуватися індивідуально під кожного студента, його потреби і рівень. За доступністю й обсягом інформації електронні ресурси набагато ефективніші у використанні іноземними студентами для актуалізації знань набутих рідною мовою. Тому предметом дослідження є використання Flipped Learning моделі у процесі навчання студентів-іноземців як складової педагогічних умов їх адаптації до вивчення основних дисциплін, зокрема природничо-математичного циклу на підготовчих відділеннях ВНЗ України.

Не існує якої-небудь універсальної моделі «перевернутого навчання». Концепція, що лежить в його основі полягає в «перевертанні» традиційного підходу до навчання. Ідея Flipped Learning виникла кілька десятиліть тому в США. Технологія Flipped Classroom («перевернутий клас») була придумана в 2000 році педагогами Джонатаном Бергманом і Аароном Семсом і використовувалася в середній школі, спочатку з метою надання допомоги учням, що пропускали заняття. Колишній фінансовий аналітик Салман Хан застосував її у відкритому доступі в Мережі. Саме на сайт Khan Academy, за яким стоїть некомерційна організація, створена Ханом, немов у школу, щодня заходять мільйони користувачів, щоб отримати доступ до кращого зібрання математичних мікролекцій. Суть цієї моделі змішаного навчання полягає в тому, щоб привернути студентів до реальної діяльності на заняттях, а не нудного записування лекцій за викладачем. Для цього змінюється зміст домашньої роботи і роботи на заняттях. Студенти освоюють теоретичний матеріал не традиційно на заняттях в університеті, а вдома або в будь-якому іншому місці самостійно, а практичні завдання виконують в аудиторії з викладачем.

Слабке орієнтування іноземних студентів у іншомовному освітньо-інформаційному просторі; стислі параметри часу (від 7 до 9 місяців), незнання мови навчання, різноманітність та недостатня підготовка з природничо-математичних дисциплін, ускладнюють навчання іноземних громадян на підготовчих відділеннях ВНЗ України. Фактично в сформованих умовах більшість іноземних студентів приречена на відставання в навчанні, і на втрату інтересу до нього в подальшому. У системі готовності студентів-іноземців до вивчення основних дисциплін, зокрема природничо-математичного циклу на

підготовчих відділеннях ВНЗ нами було виділено три аспекти готовності: змістовий, процесуально-діяльнісний і оцінний. До змістового аспекта належать теоретичні знання і вміння іноземних студентів з зазначених дисциплін новою мовою навчання. Процесуально-діяльнісний аспект готовності передбачає наявність практичних умінь і навичок застосування раніше набутих знань у новому освітньому середовищі. Оцінний аспект готовності має на увазі здатність студентів до об'єктивного самоаналізу своєї роботи, а також до самовдосконалення. Використання Flipped Learning у процесі навчання іноземних громадян на підготовчих відділеннях ВНЗ має вплив на всі три аспекти готовності. Під час традиційних лекцій іноземні студенти намагаються зрозуміти те, що вони чують в момент мовлення лектора. У них немає можливості зупинитися, щоб обміркувати сказане, і, таким чином, вони можуть упускати важливі моменти, бо намагаються записати слова викладача, маючи при цьому слабку мовну підготовку. Для того, щоб обмежений навчальний час в аудиторії витрачався на практику і творчість, а не на «розшифровування» нової інформації, викладачі підготовчих відділень заздалегідь мають анонсувати студентам програму вивчення дисципліни з послідовністю вивчення тем. Це дає іноземним студентам можливість використовуючи будь-які онлайн інструменти у різний спосіб знайти і повторити заданий матеріал з певних дисциплін вже знайомою, доступною для них мовою навчання у зручній для них час (змістовий аспект). У Криворізькому національному університеті на підготовчому відділенні навчаються студенти із країн африканського регіону: Камеруну, Конго, Кот-Д'Івуару, Габону, Лівії, Мороко, Нігерії, та країн ближнього зарубіжжя. Склад студентів у групах неоднорідний не тільки за територіальною але й за мовною ознакою. Тож для актуалізації своїх знань та повторення матеріалу з дисциплін, що вивчаються на підготовчому відділенні університету іноземні студенти звертаються (за допомогою Internet) до різних навчальних дистанційних ресурсних центрів світу, що дозволяють їм отримати відомості рідною або зрозумілою для них мовою. Використання в поза аудиторний час відео та інших інформаційних носіїв Massive Open Online Courses дозволяє студентам під час аудиторного заняття повністю контролювати хід лекції новою мовою навчання, сприяє їх активній роботі. В результаті, студенти активно беруть участь у створенні нових знань (процесуально-діяльнісний аспект). Реалізація цієї педагогічної умови створює гнучкість простору, в якому студенти обирають, коли і де вони навчатимуться в міру необхідності оновити свої знання з основних дисциплін, зокрема природничо-математичного циклу та сприяє формуванню навичок продуктивного сприйняття змісту лекцій. У традиційній моделі навчання іноземних студентів незадовільні оцінки є покаранням за недоліки і помилки, що виникають, зазвичай, у разі мовних непорозуміння. Суть полягає в тому, що при швидкому проходженні матеріалу навіть хороші студенти ні з того, ні з сього не можуть впоратися з завданнями, особливо текстовими задачами, будучи досить розумними. Модель Flipped Learning пропонує вивчення основних дисциплін, зокрема природничо-математичного циклу на підготовчих відділеннях ВНЗ таким чином, що кожного разу студенти беруть участь і в оцінюванні їх навчання новою мовою (оцінний аспект). Вони можуть покращувати свої результати повертаючись знов і знов до навчальних ресурсів Інтернету, і робити це до тих пір, доки не досягнуть майстерності.

Єдиним очевидним недоліком подібної моделі є її орієнтування на власну мотивацію студентів-іноземців до вивчення основних дисциплін. Тому викладачі залишаються важливим компонентом такої моделі навчання, який дозволяє Flipped Learning відбуватися. Вони постійно спостерігають і визначають, в чому полягають проблеми готовності студентів-іноземців до вивчення основних дисциплін на підготовчих відділеннях ВНЗ, і максимально ефективно взаємодіють з ними щоб внести корективи в міру необхідності. Така можливість має особливе значення для підвищення ефективності адаптації іноземних студентів до освітнього середовища обраного ними ВНЗ.

На нашу думку подібна система дозволяє скоротити час, необхідний для вивчення предмета, вона усуває всі відволікаючі моменти, сприяє підвищенню

концентрації уваги студентів на навчальному матеріалі в кілька разів.

Висновки. Нами виявлено деякі особливості використання Flipped Learning моделі у навчальному процесі іноземних студентів на підготовчих відділеннях у змістовному, процесуально-діяльнісному і оцінному аспектах готовності студентів-іноземців до вивчення основних дисциплін, зокрема природничо-математичного циклу. Враховуючи стислий термін доузовської підготовки іноземних студентів, застосування викладачами підготовчого відділення Flipped Learning значно прискорить дидактичну адаптацію студентів до вивчення зазначених дисциплін. **Актуальним напрямом подальшої роботи** є аналіз стилю роботи і виключення можливих помилок у застосуванні Flipped Learning моделі у навчанні іноземних студентів.

Список літератури:

1. What is the Flipped Classroom? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ctl.utexas.edu/teaching/flipping_a_class/what_is_flipped (назва з екрану).
2. The Flipped Classroom [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blended-classrooms.wikispaces.com/space/content> (назва з екрану).
3. Сурыгин А. И. Проблемы педагогического проектирования системы предвузовского обучения иностранных учащихся / Александр Игоревич Сурыгин // Актуальные вопросы обучения иностранных студентов. – Воронеж: РЦМАДС ВГУ, 1998. – 123 с.
4. Булгакова Н. Б. Система пропедевтичної підготовки іноземних громадян з природничих дисциплін у технічному університеті: дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 / Наталія Борисівна Булгакова. – Київ, 2002. – 446 с.

Зинонос Н.А.

Криворожский национальный университет

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ FLIPPED LEARNING МОДЕЛИ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ НА ПОДГОТОВИТЕЛЬНЫХ ОТДЕЛЕНИЯХ ВУЗОВ УКРАИНЫ

Аннотация

В настоящее время стремительными темпами развиваются новые компьютерные технологии и Интернет, а вместе с ними развиваются и новые способы обучения. В статье обосновывается возможность и целесообразность применения Flipped Learning в подготовке иностранных студентов, раскрываются некоторые особенности использования данной модели обучения. Указанные особенности должны помочь преподавателям подготовительных отделений вузов Украины направить работу на повышение эффективности адаптации иностранных студентов к образовательной среде выбранного ими вуза. Цель: рассмотреть некоторые аспекты использования Flipped Learning модели и изложить аргументы, позволяющие применить Flipped Learning в обучении иностранных студентов на подготовительных отделениях отечественных вузов. Предмет исследования: использование Flipped Learning модели в процессе обучения студентов-иностранцев как составляющей педагогических условий их адаптации к изучению основных дисциплин, в частности естественно-математического цикла на подготовительных отделениях вузов Украины. Методы исследования: анализ научно-методической литературы, посвященной проблемам обучения иностранных студентов и внедрению в обучение информационно-коммуникационных технологий. Выявлены некоторые особенности использования Flipped Learning в учебном процессе иностранных студентов на подготовительных отделениях. Учитывая сжатые сроки доузовской подготовки иностранных студентов, применение преподавателями подготовительного отделения Flipped Learning модели значительно ускорит адаптацию студентов к изучению основных дисциплин, в частности естественно-математического цикла.

Ключевые слова: иностранные студенты, доузовская подготовка, подготовительное отделение. Flipped Learning модель.

Zinonos N.O.

Kryvyi Rih National University

USING THE FLIPPED LEARNING MODEL FOR TEACHING FOREIGN STUDENTS AT THE PREPARATORY DEPARTMENTS OF UNIVERSITIES IN UKRAINE

Summary

The article revealed some features of the application Flipped Learning in teaching foreign students. These features should help teachers focus the efforts on improving the efficiency of international students adapt to the learning environment of their chosen university. The research focus: To conduct a theoretical analysis of some aspects Flipped Learning Model. Goals: present arguments that apply Flipped Learning in teaching foreign students at the preparatory departments of national universities. Object of study: pre-training of foreign students. Subject of study: pedagogical conditions of use Flipped Learning in teaching foreign students. The research methods: the study of materials and documents on the problems of foreign students. The results: revealed some features using Flipped Learning in the learning process of foreign students at the preparatory departments. The main conclusions and recommendations: The data show that the short time faculty training of foreign students will take place more effectively if teachers of preparatory department will use the Flipped Learning model. This will speed up the adaptation of students to the study of basic disciplines, including natural and mathematical cycle.

Keywords: foreign students, pre-training, preparatory department, Flipped Learning model.

УДК 37.062.3; 378.14.015.62

«ПРЕДМЕТНЕ ПОЛЕ» ЯКОСТІ ТА ОСОБИСТІСНІ ФАКТОРИ ЕФЕКТИВНОСТІ У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ У ВНЗ

Ковальчук Г.О.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

У статті розглядаються теоретичні підходи до поняття та структури якості навчання студентів у процесі їх професійної підготовки у ВНЗ. Структура якості в освіті розкривається через сукупність взаємопов'язаних властивостей об'єкта – навчально-пізнавальної діяльності, ієрархії характеристик і показників, що підлягають аналізу й оцінці. Наведені визначальні критерії якості освіти, з урахуванням директивних документів щодо єдиного освітнього простору ЄС. Зосереджено увагу на конструюванні «предметного поля якості» у навчанні економічних дисциплін. Висвітлено залежність між показниками успішності студентів, їх розумінням поняття якості навчання та власної відповідальності за рівні її досягненості.

Ключові слова: якість освіти, професійна підготовка майбутніх економістів, якість навчання, ТКРН, результати навчання, професійна компетентність, «предметне поле якості навчання».

Постановка проблеми. Якість освіти студентів за результатами професійної підготовки у ВНЗ є визначальною передумовою їх ефективної самореалізації у практичній професійній діяльності. Проблеми якості освіти представляють інтерес для всіх громадян, адже в глобалізованому світі існує постійне змагання талантів, ринків, капіталу і можливостей. Сучасна освіта є важливим фактором стійкого соціально-економічного розвитку суспільства і забезпечення соціальної згуртованості та підвищення конкурентоспроможності громадян Європи в економіці знань, запобігання всіх видів ізоляції та дискримінації, сприяння розвитку демократичної культури [4; 6]. Низький рівень якості навчання та освітніх досягнень становлять загрозу для майбутнього розвитку і прогресу. Забезпечення якості з точки зору освітнього суб'єкта передбачає зорієнтованість процесу навчання на досягнення його стратегічних цілей та постійний розвиток. Наріжним каменем якості освіти та довгострокового розвитку закладів освіти є колективна участь і відповідальність. Хороше управління відіграє важливу роль для якісної освіти, що передбачає розвиток інструментів та об'єднання зусиль, щоб керувати освітньою системою [4]. Система якісної освіти ґрунтується на принципах: спільної відповідальності, солідарності та цілісності, з урахуванням

суб'єктних позицій з точки зору змісту, структури та участі усіх зацікавлених сторін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою для даної статті стали Рекомендації Ради ЄС (2006-2013 р.р.) та наукові публікації щодо управління якістю освіти. Для цілей цієї статті актуальними є дослідження складових якості освіти (Дупак Н.В., Максимової В.М., Крижко В.В., Мармаза О.І., Сергеева О.В., Шабанов Г.О. та ін.); результативності навчання та його моніторингу (Бенькович Т.М., Гамаюнова Н.Ф., Кальней В.А., Кан-Калик В.А., Качалова Л.П., Майоров О.М., Приходько В.М., Щєбликіна Т.А., Шишов С.Е., ін.); діагностики стану процесу освіти (Абдуліна О., Андреев В., Стефановська Т., ін.); контролю якості навчального процесу (Міжеріков В., Рябова З., ін.); мотивації навчання та кар'єрних орієнтацій студентів ВНЗ (Гордеева Т.О., Дубовицкая Т.Д., Жданович А.А., Касавин І.Т., Новгородов А.С., Новикова І.А., Осин Є.М., Полянская Е.Н., Почебут Л.Г., Чикер В.А., Шейн Э.); соціології освіти (Бергер П., Дюркгейм Е., Зборовський Г.Є., Манхейм К., Лукман Т., Парсон Т., Сорокін П.О., Спенсер Г., ін.).

Методологічною основою дослідження є особистісно-діяльнісний та системний підходи до аналізу педагогічних і соціальних явищ (Ананьев Б.Г., Анохін П.К., Афанасьев В.Г., Беспалько В.П., Спі-